

RAHMET VE MAĞFİRET GECESİ*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Berat kandiliniz mübarek olsun aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Adet haline geldi artık, adet gibi oldu: Size nereden konuşma yaptığımı da anlatınca hoşlanıyorsunuz diye, bilgi vereyim. Aile eğitimi programımız var, onun için Avustralya'dayız. Avustralya'nın doğusunda, ortalık taraflarında Brisbane diye bir güzel şehir var, iklimi de güzel, kendisi de güzel... Brisbane'a geldik. Brisbane'dan 130 km. kadar batı tarafta, yaylada, dağlar üzerinde bir güzel şehir var *Toowoomba* diye. Aile Eğitim kampımızı orada tertiplemiş arkadaşlarımız. Allah razı olsun, tebrik ederim, çok güzel yer seçmişler. Burada yaz iklimi, güney yarım küre olduğu için yaz mevsimindeyiz ve arkadaşlarımız burada tatilde, okullar da tatil; bu bir...

İkincisi: Biz şu anda yatsı namazını kıldık, cami-deki programımızı yaptık, Berat Gecesi konuşmamızı yaptık, burada gece yarısına yaklaşıyor zaman. Siz daha henüz Berat Kandiline girmediniz. Böyle bir zaman farkı da var aramızda. Size Avustralya'dan, *Toowoomba*'dan kucaklar dolusu selâmlarla, dualarla, Allah dünya ve ahiretin hayırlarına erdirdin diye, kandilinizi tebrik ederek sözüme başlamak istiyorum. Allah nice nice kandillere erdirdin...

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

a. Dört Mühim Gece

Bu gece Berat Kandili dediğimiz gece. Hadis-i şeriflerde geçiyor ama, Berat Kandili diye değil de (*Leyletü'n-nısfı min şa'bân*) diye geçiyor. Meselâ, Hazret-i Aişe Vâlidemiz'den rivayet olunmuş ki:¹

قَالَتْ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ،
يَقُولُ: يَنْسَخُ اللَّهُ الْخَيْرَ

فِي أَرْبَعِ لَيَالٍ نَسَخَا: لَيْلَةَ الْأَضْحَى، وَلَيْلَةَ الْفِطْرِ،
وَلَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ

شَعْبَانَ؛ يُنْسَخُ فِيهَا الْأَجَالُ وَالْأَرْزَاقُ، وَيُكْتَبُ
فِيهَا الْحَاجُّ؛ وَلَيْلَةَ

عَرَفَةَ إِلَى الْأَذَانِ

(الديلمى عن عائشة)

(*Kàlet: Semi'tü'n-nebiyye SAS yekùl*) Rasûlüllah SAS'in şöyle dediğini duydum.” diyor Aişe-i Sıddîka Vâlidemiz:

(*Yensahu'llàhü'l-hayra fî erbaati leyâlin neshà*)

¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.274, no:8165; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.578, no:35215; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIV, s.266, no:27122.

“Allah-u Teâlâ Hazretleri hayrı, rahmeti, lütfu, ihsânı, ikrâmı dört gecede kullarının üstüne bol bol döker, bol bol ikram eder.” Bunlar nelerdir?.. (*Fî erbaati leyâlin*) Dört gecede bu ikramlar oluyor. Neler bu mühim geceler:

1. (*Leyleti'l-adhâ*) “*Udhiye* denilen kurbanların kesildiği, Kurban Bayramı gecesi.” Yâni, Arafeyi Kurbanaya bağlayan gece. Ertesi sabah, Kurban Bayramı namazı kılınacak olan gece.”

Çok kıymetli bir gecedir. O zaman biliyorsunuz, hacılar da Arafat'tan Müzdelife'ye gelmiş oluyorlar. Ya gelmiş oluyorlar, ya da gelecek oluyorlar, yolda oluyorlar. Akşam ezanından sonra Arafat'tan yola çıkılıyor, Müzdelife'ye doğru. İşte o gece sabah namazını Müzdelife'de kıldıktan sonra, Mina'ya gelip kurban kesiyorlar ya, hacıların o gecesi... Hacca gitmeyenlerin de, Arafe'yi Kurbanaya bağlayan gecesi. Çok önemli bir gece. Yâni ibadet edilip, dualar edilip, bu sevaplardan istifade edilmeye çalışılınsın diye ihtar edilen, hatırda bulunulması gereken gecelerden birisi bu.

2. (*Ve leyleti'l-fıtr*) İftar edilen, artık oruçların bitirilip de, oruçlar bitmiş, ondan sonra bayram gelmiş, ertesi gün Ramazan Bayramı namazı kılınacak. O gece teravih kılınmıyor, sahura kalkılmıyor. İşte o gece çok kıymetli bir gecedir bayramın gecesi. Yâni sabah bayram namazı kılınacak. O geceyi de ihyâ etmek, o gece de Allah'a çok dualar edip, sevapları kazanmak lâzım.

3. (*Ve leyleti'n-nısfı min şa'bân*) “Şa'ban'dan

yarısı gecesi” diye geçiyor, tam tercüme böyle. Yâni Şaban otuz günse, yarısı, ondördünü onbeşine bağlayan gece. Yâni bu Berat Kandili dediğimiz, içinde bulunduğumuz mübarek gece. (*Yünsuhu fîhe’l- âcâl*) veya (*yensahu fîhe’l-âcâl*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri insanların ecellerini yazar, (*ve’l-erzâk*) ve rızıklarını yazar, yâni kararlaştırır. (*Ve yüktebü fîhe’l-haccu*) Kim hacca gidecekse o yazılır.” diye bu gecede mühim işlerin olduğunu beyan ediyor Efendimiz. Dört geceden üçüncüsü bu.

4. Dördüncüsü de: (*Ve leyleti’l-arafe ile’l-ezân*) “Arafe gecesi ezana kadar.” Yâni bu gecelerin son vakitleri ne zaman?.. Sabah ezanı okunduğu, yâni imsak kesildiği zaman ve sabah için ezan okunduğu zaman, fecir attığı zaman.

Bu dört geceyi Peygamber SAS Efendimiz bildirmiş. Bazı alimler de beş gece demişler. Bir tanesi de cuma gecesidir demişler. Tabii o cuma gecesi her hafta oluyor, ondan da gâfil olmamak lazım, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

b. Rahmet Kapılarının Açılması

Bu gecede çok büyük ikramlar olduğunu söylemiştim. Bu hususta bir hadis-i şerif; Ebû Hüreyre RA diyor ki:²

قَالَ: جَاءَنِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ
شَعْبَانَ، وَقَالَ لِي:

² Geylânî, *Gunyetü’t-Tâlibîn*, s. 169.

يَا مُحَمَّدَ اِرْفَعْ رَأْسَكَ اِلَى السَّمَاءِ! قَالَ قُلْتُ لَهُ: مَا:

هَذِهِ اللَّيْلَةَ؟ قَالَ:

هَذِهِ لَيْلَةٌ يَفْتَحُ اِلَيْهَا سُبْحَانَهُ فِيهَا ثَلَاثِمِائَةَ بَابٍ

، مِنْ اَبْوَابِ الرَّحْمَةِ

يَغْفِرُ لِكُلِّ مَنْ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، اِلَّا اَنْ يَكُونَ

، سَاحِرًا، اَوْ كَاهِنًا

اَوْ مُدْمِنٌ خَمْرٍ، اَوْ مُصِرًّا عَلَي الرَّبِّ وَالزَّيْنَا. فَاِنْ

هُؤُلَاءِ لَا يَغْفِرُ لَهُمْ

حَتَّى يَتُوبُوا.

Peygamber SAS şöyle buyurdu: (*Câeni cibrîlü aleyhi's-selâm leylete'n-nısfı min şa'ban*) "Şa'ban'ın yarısı gecesinde —yâni bu Berat Gecesinde— Cebrâil AS bana geldi, (ve *kâle lâ: Yâ muhammed irfa' re'seke ilâ semâ'*) bana dedi ki: 'Yâ Muhammed, başını semâya kaldır!' (*Kâle kultü lehû: Mâ hâzihi'l-leyleh?*) Ben ona sordum: 'Bu gece nedir, özelliği nedir?..' (*Kâle: Hâzihi'l-leyletü*) Dedi ki: 'Bu gece öyle bir gecedir ki, (*yeftehu'llâhu sübhânehû fihâ selâsemiete bâbin min ebvâbi'r-rahmeh*) Allah-u Teâlâ Hazretleri bu gece, rahmet kapılarından

üçyüzaltmış tanesini açar. (*Yağfiru li-küllü men lâ yüşrikü bihî şey'â*) Kendisine şirk koşmayan her kulu afv u mağfiret eder.”

Ama bazı istisnaları var, o önemli! Onları söyleyeyim: (*İllâ en yekûne sâhîren*) “Sihirbazı, sihir yapan kimseyi affetmez bu gece...” Yâni bazı insanlar var, sihirle uğraşüyor, büyüyle uğraşıyor, bir şeyler yazıyor vs. Bunlar makbul şeyler değil. (*Ev kâhinen*) “Kehanette bulunuyor kâhinlik yapıyor, fincana baktım, yıldıza baktım diyor, şu şöyle olacak, bu böyle olacak diyor... Bunu meslek edinmiş insanlar var. Bunları da affetmez.

(*Ev müdminü hamrin*) “İçki içmeye müdavim olan kimseyi affetmez. (*Ev musirran ale'r-ribâ*) Faiz yemekten tevbe etmemiş, devam ediyor faiz yemeye, onu affetmez. (*Ve'z-zinâ*) Zina etmeye devam edenini affetmez. (*Feinne hâülâi lâ yuğferu lehüm*) İşte bunlar affolunmaz.” diye hadis-i şerifte Efendimiz buyuruyor.

(*Hattâ yetûbû*) Tabii, kapı tamamen kapalı değil. Yâni, “Böyle kusurlu, günahkâr kullardan herhangi bir kul da, hatasını, kusurunu anlayıp tevbe ederse, aziz ve sevgi dinleyiciler, Allah tevbe edenleri afv u mağfiret eder.” Yâni, tevbe ne demek?..

Hatasını anlayıp günahından dönmek, Cenâb-ı Hak'a yönelmek, “Yâ Rabbi bundan sonra senin emrini tutacağım, buyruğuna göre hareket edeceğim!” demek. Yâni, böyle bir pişmanlığı duyup da, doğru yola gelenleri Allah-u Teâlâ Hazretleri afv u mağfiret eder dâimâ... Ne

kadar suçlu olsa da, ümitsizliğe düşmek yok... Allah'ın rahmeti daha geniş! Allah-u Teâlâ Hazretleri afv u mağfiret edebilir.

c. Bu Gece Affedilmeyen Kimseler

Başka bir hadis-i şerif var, onu da okuyalım! Ali ibn-i Ebî Tâlib RA râvisi, Hazret-i Ali Efendimiz RA ve KV. Peygamber SAS'ın şöyle buyurduğunu naklediyor:³

يَنْزِلُ إِلَهُ تَعَالَى فِي لَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ إِلَى
السَّمَاءِ الدُّنْيَا،

فَيَغْفِرُ لِكُلِّ مُسْلِمٍ؛ إِلَّا لِمُشْرِكٍ، أَوْ مُشَاحِنٍ، أَوْ
قَاطِعِ رَجْمٍ، أَوْ امْرَأَةٍ تَبَغَى فِي فَرْجِهَا.

(Yenzilu'llàhu teâlâ fî leyleti'n-nısfı min şa'bân, ile's-semâi'ddünyâ) “Allah-u Teâlâ Hazretleri Şaban'ın yarısı gecesinde yâni Berat gecesinde, bu ondördünü onbeşine bağlayan gecede semâ-i dünyaya nüzûl eder.”

Semâ-i dünyâ demek, yeryüzünün semâsı demek değil; en yakın semâ demek... Semâlar yedi kattır. Kur'an-ı Kerim'de:

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا

(الملك: ٣)

³ Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.466, no:7461, 7462; Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.486, no:2625.

(*Ellezî haleka seb'a semâvâtin tıbâkâ*) “O yedi göğü tabaka tabaka yaratandır.” (Mülk, 67/3) olarak geçiyor.

Bunların bize en yakın olanı *es-semâe'd-dünya*, yâni en yakın semâdır. *Dünyâ* burada, en yakın mânâsına kullanılan bir sıfat oluyor. İsm-i tafdilîn müennesi oluyor. “En yakın semâyâ nüzûl eder. Yâni, rahmetiyle kullarına yaklaşıyor.” Mekândan münezze olan, her yerde hâzır ve nâzır olan Allah-u Teâlâ Hazretleri, kullarına lütuf için yaklaşıyor. Kullarına yakınlık gösterdiği bir gece...

(*Feyağfiru li-küllî müslimin illâ li-müşrik*) “Her müslümanı affeder de, şunlar müstesnâ: Müşriki, Allah’a şirk koşan kimseyi affetmez.”

Tabii, “İnsan mü'min olup da, müşrik olur mu?” diye bir soru burada hatırimıza geliyor. Hem mü'min olacak insan, hem de müşrik... Olabilir. Yâni, imanı doğru düzgün değilse, itikadı bozursa, Allah'ın emirlerini, yasaklarını iyi öğrenmemişse, Allah inancı sahih değilse, batıl inançlara sahipse; müşrik olabilir.

Bir de, Allah'ın varlığını birliğini biliyor da bazı insanlar, bildiği halde başka şeylere itibar ediyor, ehemmiyet veriyor, uyuyor, onun sözünü dinliyor... Meselâ, diyelim ki, insanların kendisini alkışlaması, beğenmesi için; insanların yanında itibar kazanmak, gözlerine girmek, saygı sevgi toplamak vs. gibi bir menfaat saikasıyla, gösteriş olarak, riyâ olarak, riyâkârca salih bir ameli işlerse... Riyâ şirk-i hafîdir, gizli bir şirktir.

Neden?.. Allah'tan korkmuyor, Allah içini dışını biliyor, Allah'tan korkmuyor da insanların sevgisini, saygısını kazanmaya çalışıyor, ona itibar ediyor diye, bu da bir çeşit şirk oluyor. Bu mânâda gizli şirk, *eş-şirkü'l-hafıyyü* yâni hafî olan, gizli olan şirk. Tabii, herkeste olabilir. Çok dikkat etmek lazım!..

Şirke düşmemek nasıl olur?.. İhlâs ile olur. Yaptığı her şeyi, sırf Allah rızası için yapmakla olur. Şirk-i hafîye düşmemenin çaresi budur.

Tabii, her şeyden önce insanların ma'rifetullahı, yâni Allah bilgisini iyi öğrenmesi lâzım! Sahih kaynaklardan, Kur'an-ı Kerim'den, Kur'an-ı Kerim'den bilgiyi almış olan büyük alimlerin sözlerinden öğrenmesi lazım!.. Ma'rifetullahı öğrenen kimselere, arif diyoruz, arif-i billâh diyoruz.

O da ancak —işte görüyorsunuz, biliyorsunuz tarihten, çevrenizden— tasavvufî terbiye ile hasıl oluyor. Tasavvufî terbiye olmadan insanlar bu şirk-i hafîden ve Allah'ın bir oluşunun, lâ ilâhe illallah, tevhidinin inceliklerini anlayamıyorlar. Onun için dönüp dolaşıyor, gene tabii insanın iyi bir mutasavvuf olmasına, arif kimse olmasına geliyor. Şirkten kurtulmuş olması lazım, bu gece affedilenler arasında olabilmek için...

Allah cümlemize sahih itikad, sağlam itikad, ihlâslı itikad, ihlâslı amel nasîb eylesin... Şirkin gizlisinden, aşikâresinden korusun...

Bunları affetmeyecek. Başka?.. (*Ev müşâhîn*) “Kardeşine, arkadaşına, dindaşına karşı içinde kırgınlık, kırgınlık olan, kin olan kimseyi

de affetmeyecek.” Melekler onların affı için Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne arz edince, (*Laûhümâ hattâ yestalihâ*) buyrulacak Allah tarafından meleklerle... “Bırakın onları kenara, birbirleriyle ilk önce barışmayı öğrensinler, barışsınlar, sulh olsunlar da, ben ondan sonra afv u mağfiret edeceğim!” diye, onlar mağfiret edilenlerin arasından çıkartılacak.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim! Biliyorum, çevremde dert yanan insanlardan, gördüğüm kimselerden, çeşit çeşit sebeplerle müslümanlar birbirlerine kızmış, kırılmış, darılmış olabiliyorlar. Ne yapacak?.. Kırıcı birtakım olaylar da olmuş olabilir. Ne yapması lâzım?.. Affetmesi lazım, hoş görmesi lazım!

Yaradılanı hoş gör, Yaradandan ötürü!

Yunus Emre’nin nasihati, tabii aslında Allah’ın emri, Peygamber Efendimiz’in emri de, Yunus Emre onu o kelimelerle ifade etmiş. Yaradandan ötürü, Allah rızası için, Allah’ın rahmetine ermek için, yaratılmışı hoş görmek lazım, hakkını bağışlayıvermek lazım, affetmek lâzım!..

Neden böyle yapmak iyi?.. Çünkü, insan bazen kendisini haklı sanıyor ama, haksız oluyor. Yâni uzaktan bîtaraf gözle meseleyi inceleyen kimse gerçeği görüyor. Bu kendisini haklı sanıyor ama, aslında haksız diyebiliyor. Fakat söylenilmiyor, söylesen de anlamıyor, dinlemiyor; “Yok ben haklıyım!” diye ısrar ediyor.

Tabii, onlar hakkında son hükmü Allah verecek. mahkeme-i kübrâda kimin haklı, kimin haksız

olduğu anlaşılacak ama, iş oraya geldikten sonra ve haksızlığı anlaşıldıktan sonra, telafisi mümkün olmayan bir durum ortaya çıktığı için, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, akıllı insanlar dünyadayken bu işleri hallederler. Mahkeme-i kübrâya bu işi bırakmadan halletmek iyi. Kırgınlıkları soğutmak lâzım! Dargınlıkları, kırgınlıkları bir tarafa koymak lazım! Yaratılanı yaratandan ötürü hoş görüp barışmak lazım!..

Bazen akraba birbirlerine darılıyor, bazen kardeşler birbirlerine darılıyor, bazen komşular birbirlerine darılıyor, bazen ortaklar birbirlerine darılıyor... Tabii şeytanın işi bu. Şeytan insanları kandıracak, aldatacak, yalan yanlış işlere bulaştıracak, Allah'ın sevmediği durumlara düşürecek, cehenneme düşürmeye çalışacak, intikam alacak, şeytanlığını yapacak. Biz ne yapmalıyız?.. Biz de Allah'ın sevdiği ne ise onu yapmaya çalışmalıyız. Evet, zor gelebilir, nefsimize ağır gelebilir ama, affedici olmalıyız, kırgınlığı bırakmalıyız.

Bir de, “Belki ben haksızım?” derse herkes, galiba en doğrusu o. Yâni, “Ben haklıyım ama, karşı tarafı affedeyim!” değil de; “Yaa, Allah Allah, ben hep kendimi haklı sanıyorum ama, acaba ben haksız mıyım?” diye düşünmek çok defa iyi oluyor. Ancak o zaman insan gerçeği bulabiliyor. Aksi takdirde insanın nefs-i emmâresi kabarmış olduğu zaman, haksızlığı bir türlü kabul etmiyor. Birbirine kırgın olanı da Allah affetmeyeceği için, kırgınlıkları bırakmak lazım! Netice itibariyle barışmak lazım!..

Sevgili Akra dinleyicilerim! Hepinize hitap ediyorum: Eğer dargın olduğunuz kimseler varsa, bu gecede Allah rızası için kendinizi haksız kabul edin, veya haklı olduğunuzu hâlâ düşünüyorsanız da affedin, dargınlığı bir tarafa bırakın! Çünkü, Allah dargınları sevmiyor, birbirleriyle barışıncaya kadar onları affetmiyor. Birbirlerine kızgın olanların kızgınlığı devam ettiği müddetçe, onları rahmetine dahil etmiyor.

(*Ev kâtıı rahimin*) Akrabaları ile bağlarını kesenleri de Allah affetmez. Tabii bu ilki; müşâhin; başkasına karşı içinde kızgınlık olan demek. Katı-ı rahim de; akrabasıyla alâkayı kesmiş, o da kızmış veya ihmâlkârdır. Akrabalarıyla ilgilenmiyor.

Nasıl oluyor?.. Bazen meselâ bir akraba şehre geliyor, fabrika sahibi oluyor, zengin oluyor... Tamam, rahat bir hayata geçiyor. Köydeki eşini, dostunu, akrabasını, dayısını, halasını, yetimlerini, dulları unutuyor... Halbuki, akrabanın akrabayı kollaması lazım! Dinde bu bir vazife, buna sıla-i rahim deniliyor. Hem ziyaret edecek, hem mektup yazacak, halini soracak, ilgilenecek; hem de mâlî sıkıntısı varsa, yardımcı olmaya çalışacak.

Öyle yapmıyor, bazen böyle oluyor. Yâni zengin olan unutuyor. Bazen de dargınlık ve kırgınlıktan dolayı oluyor. Yâni o da müşâhin kelimesiyle ifade edilen gibi, kızgın olduğundan akrabasına gitmiyor. Ama akraba ile kızgınlık daha fena, daha ağır bir şey. Çünkü akrabaya özel ilgi göstermeyi Allah emrettiği için, orada bir kat daha fazla isyan edilmiş oluyor.

O bakımdan, sıla-i rahim yapmalı; ilgi kesilmiş akraba varsa onlara telefon edilmeli, ziyaretlerine gidilmeli, kandilleri tebrik edilmeli, hediye götürülmeli ve bu durumdan kurtulmaya çalışılmalı!..

Bazen dargın olan insanlar veyahut böyle alâkayı koparmış olan insanlar, bir taraf, “Allah rızası için bu dargınlığı kaldırayım, sevabı kazanayım!” diye bir atılım yaptığı zaman, barışmaya bir adım attığı zaman, elini uzattığı zaman, bakıyorsunuz karşı taraf, “O şu sebepten bunu yapıyor, mutlaka bunun altında bir bit yeniği var, kim bilir ne hıznırlık ne şey düşünüyor.” diyor, uzatılan eli sıkıyor, barışmaya yanaşmıyor, devam ettiriyor kırgınlığı, dargınlığı... Bunlarla da karşılaşıyoruz, Peygamber Efendimiz bunları da biliyor. Bunlar hakkında da buyurmuş ki:

“—Eğer dargınlardan birisi barışmaya niyet eder, teşebbüs eder de, ötekisi buna karşılık vermezse, barışmaya yanaşmazsa, başını çevirirse; o zaman vebal, sorumluluk, günah ötekisinde olur.”

Bu teşebbüs etti sevap kazandı, ötekisi kabul etmedi. Vebal, sorumluluk, günah onun üzerinde olur. Bu mübarek gecede, o durumlardan da tabii uzak durmak lazım!..

(*Ev imreetin tebğî fî fercihâ*) “Namusunu korumayan, namusunu satan kadını da affetmez.” diyor Peygamber SAS Efendimiz. (*Gunyetü't-Tâlibîn*, s. 167)

Tabii bu asırlar boyu bir büyük kötülük, en büyük günahlardan birisi. Bunun karşısına İslâm

evlenmeyi koymuş. Evlilik sevap, nikâh helâl ama, nikâhın dışındaki ilişkilerin hepsi son derece büyük günah... Onların olmaması lâzım!.. Hatta onlara götürecek küçük hareketler bile günah... Küçük hareketler hangisi?.. Meselâ, nâ-mahreme bakmak... Bakmak bile günah. Bakıp da hayal etmek günah...

Meselâ; insan oruçlu, bakıyor, hayal ediyor, hayalinden müstehcen şeyler geçiriyor... O zaman orucunun sevabı kaçar, yâni mânevî bakımdan orucu bozulur diye hadis-i şeriflerde bildiriyor. Oruç tutan insan gözüne sahip olacak, harama bakmayacak... Aklına sahip olacak, kötü şeyler düşünmeyecek... Diline sahip olacak, kötü şeyler söylemeyecek... Eline sahip olacak, elini harama uzatmayacak, günah şeyleri yapmaya kalkışmayacak... Ayağıyla haram yerlere gitmeyecek.

Burada tabii kadın deniliyor, yaygın olan bu. Ama her zaman suçlu kadın olmaz. Bazen erkek de aynı derecede suçlu olur, hatta büyük suç onda olabilir. Kadınlar böyle affolmaz da erkekler affolur mu?.. Erkekler de bu gecede affolmaz o durumda olar.

Onun için, ne yapması lazım?.. Aşk ile, sıdk ile, çok pişman olarak bir daha yapmamak niyetiyle, kesin bir dönüşle dönmesi lâzım!.. Böyle aşk ile, tevbe-i nasuh ile dönerse Allah günahını affedebilir, eskilerini silebilir ama tevbesinde sadık olmak şartıyla. Tevbesinde sadık olmazsa tabii o zaman hem eskileri, hem de yeni işledikleri suçları, hepsini birden hesaba katıp cezasını verir.

O bakımdan, bu hadis-i şeriflerde –birkaç hadis-i şerif anlatmış oldum size– sıralanmış olan kötü huyları birer misal olarak almalı! “Demek ki böyle buna benzer, buna mümasil kötülükleri olanları Allah affetmiyormuş, o halde bende böyle şeyler varsa bunlardan kurtulayım!” diye düşünüp, insan kendisini bu kötü sıfatlardan pâk eylemeli, sıyırıp çıkartmalı ki Allah’ın rahmetine mazhar olsun.

d. Berat Gecesinde İhyâsı

Peki, bu gecede insan neler yapabilir, nasıl dua edebilir, gecesini nasıl ihyâ edebilir?..

Bir kere ne zamana kadar sürüyor bu?.. Akşam ezanından sabah ezanına kadar... Yâni akşam başladı, gündüz oruç tutuyorlar ya kandil diye bazıları, yemeğe oturduğu zamandan başlıyor, ertesi gün fecir atıncaya kadar, imsak kesilinceye kadar gecede oluyor bu güzellikler.

Meleklerin de bayramı olurmuş. Meleklerin bayramlarından bir tanesi bu Berat Gecesi, aziz ve muhterem kardeşlerim!..

Bir de beraet: Biliyorsunuz mahkemeye gidiyor, bir suç isnad edilmiş kendisine, muhakeme oluyor, beraet ediyor. Yâni bunun suçu yok, temiz bu manasına. Beraet Gecesi denmesi, inşâallah mü’min kullar suçlardan berat ederler, cehennemden azad olurlar diye, affolurlar diye beraet denmiş. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi öyle beraet edenlerden eylesin...

Peygamber Efendimiz bu geceleri kendisi bizzat ihyâ etmiş. Hatta hanımına rica etmiş:

“—Bu gece Şaban’ın yarısı gecesidir, bana müsaade eder misin? Rabbime ibadet etmeme müsaade eder misin?..” diye, son derece yüksek bir nezaketle izin istemiş.

Çünkü, hanımının da beyi üzerinde hakkı var, aile hukuku var... Müsaade istiyor: “Müsaade et de bu gece namaz kılayım!” diye. İhyâ etmiş bu gecelerini. Nasıl ihyâ etmiş?.. Meselâ, Hazret-i Aişe Vâlidemiz müteaddit kandillerde ne yaptığına dair bilgiler vermiş, oradan biliyoruz. Meselâ: Ayakta hafifçe bir namaz kılmış, secdeye varmış, yarı geceye kadar... Kalkmış, ikinci rekatta yine o kadar okumuş, bir daha secdeye varmış, fecre kadar... Demek ki, secde halinde niyaz ederek, gecesini öyle geçirmiş bir rivayete göre.

Secde hali biliyorsunuz, kulun Allah’a en yakın halidir. Çünkü mübarek alnını, şerefli alnını toprağa koymuştur. Tevazuun en güzel gösterisidir, şeklidir. Allah’a en hoş gelen ibadet durumudur secde hali... Secde ederdi Peygamber Efendimiz, secdesini uzatırdı, secdesinde dua ederdi.

Hazret-i Aişe Vâlidemiz, bir gece karanlıkta böyle onu yoklamış, topuğuna ayağı değmiş, bakmış secdede. Nasıl dua ettiğine kulak vermiş Hazret-i Peygamber SAS’in... Şöyle duasını naklediyor... Böyle bir Berat gecesinde, Berat kandilinde Efendimiz’in secdede yaptığı dua. Buyurmuş ki Efendimiz:⁴

⁴Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.385, no:3838; Hz. Aişe RA’dan.

سَجَدَ لَكَ سَوَادِي وَخَيَالِي، وَآمَنَ بِكَ فُوَادِي، أَبُوءُ
لَكَ بِالنِّعَمِ

وَاعْتَرَفْتُ لَكَ بِذَنْبِي، ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي،
إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ

الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ . أَعُوذُ بِعَفْوِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ،
وَأَعُوذُ بِرَحْمَتِكَ

مِنْ نَقْمَتِكَ، وَأَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأَعُوذُ
بِكَ مِنْكَ، لَا

أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ

(هـب. عن عائشة)

(*Secede leke sevâdî ve hayâlî*) “Yâ Rabbi!
Sana bedenim de, hayalim de secde etti.”
Yâni tefekkürüm de, bütün iç dünyam ile
bedenim de hepsi senin üzerinde saygıyla secde
halinde... (*Ve âmene bike fuâdî*) “Gönlüm
sana derinden, tam olarak inandı yâ Rabbi!
(*Ebûu leke bi'n-niam*) Senin bana verdiğin
bütün nimetlerin hepsini idrak ediyorum, itiraf
ediyorum. Sen beni nimetlerine gark eyledin
yâ Rabbi!.. (*Va'tereftü leke bi'z-zenb*) “Ama
kendimin sana kullukta eksikli olduğumu,

kusurlu olduğumu itiraf ediyorum, biliyorum.” diye tevâzû gösteriyor.

Halbuki Peygamber SAS Efendimiz, kulların ibadette en kıymetli olanıydı. Yâni, ashâb-ı kiram Peygamber Efendimiz’e uymaya çalışırlardı, uygulamaya çalışırlardı; Rasûlüllah Efendimiz’in yaptığı ibadetlere takat getiremezlerdi. Peygamber SAS Efendimiz de söylerdi zaten:

“—Siz benim gibi takat getiremezsiniz. Rabbim beni destekliyor, kuvvet veriyor, rahmetiyle güçlendiriyor, rızıklandırıyor. Ben yapabilirim, siz yapamazsınız. Bu kadar aşırı yapmayın!” derdi.

Takat getiremezlerdi. Bir keresinde böyle namaz kılarken, arkasında “*Allâhu ekber!*” diye namazına uymuş olan Abdullah ibn-i Abbas diyor ki:

“—O kadar uzun şeyler okudu ki namazda, Bakara Sûresi’ni okudu; 286 ayet, elli sayfa... Âl-i İmrân’ı okudu arkasından, 200 ayet. Arkasından öteki sûreyi, öteki sûreyi...”

Yâni o kadar çok uzun miktarlar okumuş ki, “*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâh! Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâh!*” diye, namazdan çıkmayı düşünmüş arkasında ona uyan, ittibâ eden, tâbi olan, cemaat olan kimse...

Yâni Efendimiz sabahlara kadar, ayakları şişecek şekilde aşk ile, şevk ile ibadet ederdi ama, gene de ne diyor: (*A’tereftü leke bizenbî*) “Günahımı itiraf ediyorum yâ Rabbi, (*zalemtü nefsi*) nefsime zulmettim yâ Rabbi.” diyor

tevâzu ile. O kadar güzel ibadetlerine rağmen, nasıl Mevlâsına münâcât ediyor!..

(Fa'ğfirlî) “Beni mağfiret eyle yâ Rabbî! *(Innehû lâ yağfiru'zzünûbe illâ ente)* Günahı ancak sen affedersin, senden başka hangi kapıya varayım, kime yalvarayım?.. Kimse affedemez ki!.. Günahları affedecek sensin yâ Rabbi!

(Eüzü bi-afvike min ukûbetik) “Yâ Rabbi, sen benim işlediğim suçlardan dolayı ceza vermeye kâdirsin ama, affetmeye de kâdirsin! Ben senin affını istiyorum, affına sığınıyorum ceza vermenden, affına ilticâ ediyorum.”

(Ve eüzü bi-rahmetike min nakmetike) veyahut *(nikmetike)* “Senin benden ceza verip de intikam almandan rahmedip affetmene sığınıyorum, rahmetine sığınıyorum. Beni cezalandırmandan affına sığınıyorum, affeyle yâ Rabbi, rahmetine erdir yâ Rabbi!..”

(Ve eüzü bi-rıdâke min sahatike) “Senin bana gazab etmenden, senin hoşnutluğuna sığınıyorum. Gazab etme yâ Rabbi, beni sevdiğin, razı olduğun kullarından eyle...” demiş oluyor.

(Ve eüzü bike minke) “Yâ Rabbi senden kime varayım, nereye kaçayım? Senden yine sana sığınırım.” diyor.

(Lâ uhsî senâen aleyk) “Seni nasıl medhedeyim, sana hangi dillerle nasıl söyleyeyim, tâkat getiremem, saymakla bitiremem güzel evsafını yâ Rabbi!” diyor. *(Ente kemâ esneyte alâ nefsik)* “Sen Kur'an-ı Kerim'de, hadis-i kudsîlerde, bana ilham ettiğin durumlarda, kendini hangi kelimelerle, hangi cümlelerle nasıl medh ü senâ

ettiysen, sen öylesin yâ Rabbi! Kul seni layıkıyla medhetmeye kâdir olamaz yâ Rabbi!.." diye, böyle secdede dua ediyormuş.

Sabaha kadar ayakta, oturarak, secde ederek, böyle ayakları şişinceye kadar ibadet ediyordu Peygamber Efendimiz SAS. Bu geceleri ihyâ ediyordu.

Biz ne yapabiliriz?.. Tabii bizim için de bir gecenin ihyâsının şekilleri: Başta biz de Peygamber Efendimiz'in secdede yaptığı gibi tevbe ve istiğfâr ederiz:

“—Affet yâ Rabbi, ben hatamı anladım, bundan sonraki ömrümde artık sana güzel kulluk etmeye kesin kararım var. Bundan sonra sana güzel kulluk edeceğim! Beni afv u mağfiret eyle... *Estağfiru'llâhe'l-azîm ve etûbü ileyh*” diye yüz defa, bin defa neyse tesbih çeker insan, affını diler.

Böyle Peygamber Efendimiz'in yaptığı gibi namazda, namazın secdesinde de söyleyebilir. Namazı bitirdikten sonra, el açıp, göz yaşlarıyla yalvarıp da, afv u mağfiretini isteyebilir.

Nafile namazlar kılar, kaza namazları kılar, kılmamış olduğu, eskiden cahillik, gafillik edip kaçırmış olduğu namazları öder. Bir de güzel bir namaz var, böyle gecelerde rahmetli Hocamızla İskenderpaşa Camimizde kılardık, o kıldırırdı. Bazen başkasına kıldırırdı, kendisi de uyardı: Tesbih namazı var sünnet olan...

Tesbih namazı, üçyüz defa, “*Sübhâna'llâhi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illa'llâhu va'llâhu ekber. Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-*

aliyyi'l-azîm” denilerek kılınan, üçyüz defa bu sözün söylendiği namazdır. Her rekâta yetmiş beş defa söylenerek, dört rekat kılınır.

Nasıl kılınır?.. İlmihallerde tabii tarifi vardır. “*Allàhu ekber!*” diye durulur, *Sübhàneke* okunur. Fâtihâ’ya geçmeden önce, onbeş defa “*Sübhàna’llâhi ve’l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illa’llâhu va’llâhu ekber*” denilir. Onbeşincide, “*Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahi’l-aliyyi’l-azîm*” ilâve edilir.

Ondan sonra Fatiha okunur, sûre okunur. Bitirildiği zaman, on defa bu söylenir, onuncuda ilavesi yapılır. Rükûda tesbihler çekildikten sonra on defa, etti otuzbeş... Doğrulduğu zaman on defa, etti kırkbeş... Secdede tesbihlerden sonra on defa; etti elli beş. İki secde arasında on defa; altmış beş... İkinci secdede on defa; yetmiş beş... Bir rekatta yetmiş beş defa bu söylenerek kılınır.

Bu sünnet olan bir namazdır. Böyle gecelerde kılınırsa, sevabı hakkında çok rivayetler var. Topluca cemaatle de kılınabilir.

Kur’an okuyarak gece ihyâ edilebilir. Zikir yapılarak, eline tesbih alıp çeşitli mübarek kelimeleri; *Sübhàna’llâh, El-hamdü lillâh, Allàhu ekber, Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh, hasbüna’llâh* vs. gibi güzel tesbihleri çekerek sevaplı işler yapılabilir.

Tefekkür ederek, mazisini düşünerek, istikbalini düşünerek, günahlarına ağlayarak, sevaplarına sevinerek; bundan sonraki ömründe günah işlememeye niyet ederek, sevaplı işleri yapma-

ya karar vererek, “Artık bundan sonra iyi insan olacağım!” diye, geceyi ihyâ etmeye çalışırsınız aziz ve sevgili dinleyiciler!..

Tabii, muhakkak işi çok ters olmayan kimseler, yâni işte nöbette filan olanlar, polis olur, asker olur, vazifeli olur, mühim işin başında olur, mazereti olur; onlar hariç, yatsı namazını camide kılmalı!.. Bu çok önemli... Sabah namazını da camide kılmalı!.. Yatsıyla sabahı camide kılsa insan, bütün geceyi ihyâ etmiş gibi olur. Bir kere oradan bu işi kazanmış olur. Bunu ihmâl etmeyin!.. Yatsı namazına da gidin, ertesi sabah sabah namazını da camide cemaatle kılın!.. Evde değil, camide kılmaya gayret edin!.. Bu da bir güzel tedbirdir.

Abdestli olun bütün gece. Biraz yorulursanız, uzansanız bile, saati kurup gene kalkıp bu geceyi böyle ihyâ etmeye gayret edin!..

Bir mühim nokta da: Hep kendinize dua etmeyin, sevdikleriniz, arkadaşlarınız, dostlarınızdan bazılarını da duanıza alın!.. Çünkü siz birisine dua ettiğiniz zaman, başucunuzda bir melek “Âmîn.” der, sizin için de o dua eder:

“—Yâ Rabbi bu kardeşi için, arkadaşı için böyle hayır dua ediyor, sen ona istediğinin bir mislini de buna ver yâ Rabbi!..” diye, melek de sizin için dua eder.

Onun için, etrafınızdaki sevdiklerinize, dostlarınıza vefâlı olun, unutmayın, onlar için de dua edin!.. Bizi de hocanız olarak, uzaklardan böyle telefonla —*tele-vaaz* diyorum ben, gülüşüyoruz bazen— vaaz veren şu kardeşinizi unutmayın

duadan...

Allah nice nice kandillere erdirsin sevdiklerinizle beraber... Uzun ömürlerle muammer eylesin... A'mâl-i sâliha işleyerek hayrât u hasenât yaparak, ömrünüzü hayırlı bir şekilde geçirmenizi nasib etsin... Evlatlarınızı hayırlı kimseler eylesin... Hastalarınıza acilen şifalar versin...

Şimdi bir kardeşimiz geldi, beşyüz Yasin okumuşlar, hastalığı iyi olsun diye. Allah ona da şifa versin, sizin de hastalarınıza şifalar versin... Maddi mânevî rahatsızlıklarınız olduğu gibi, ahlâkî hastalıklarımız, rahatsızlıklarımız da vardır, fikirlerimizde bozukluklar vardır. Allah fikirlerimizi düzeltsin... Kötü huylarımızı da düzeltsin... Maddeten, mânen, kalben, kâliben, aklen, fikren, ahlâken tertemiz, sıhhatli, kuvvetli, pırıl pırıl müslümanlar olmayı nasib etsin...

Sevdiği kul olmayı nasib etsin... Uzun ömürler sürdükten sonra, Ümmet-i Muhammed'e faideli işler yaptıktan sonra huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmayı nasib eylesin... Cennetile, cemâliyle müşerref eylesin... Rıdvân-ı ekberine cümlelerinizi nail eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

25. 12. 1996 - AKRA

(Avustralya'dan)

Bütün MÜBAREK GÜN VE GECELER
sohbetlerine PDF olarak
ulaşmak için tıklayınız.

